CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
EVGENI TANCHEV
prezentate la 3 aprilie 2019[1]

Cauza C-722/17

Norbert Reitbauer,
Dolinschek GmbH,
B. T. S. Trendfloor Raumausstattungs-GmbH,
Elektrounternehmen K. Maschke GmbH,
Klaus Egger,
Architekt DI Klaus Egger Ziviltechniker GmbH
împotriva lui
Enrico Casamassima

[cerere de decizie preliminară formulată de
Bezirksgericht Villach (Tribunalul Districtual din Villach, Austria)]

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială – Competențe speciale – Articolul 24 punctele 1 și 5 – Distribuire a sumelor de bani rezultate în urma unei licitații publice dispuse de instanță – Procedură de opoziție – Articolul 7 punctul 1 litera (a) – Noțiunea «materie contractuală» – Acțiune pauliană”

1. Prezenta trimitere adresată de Bezirksgericht, Villach (Tribunalul Districtual din Villach, Austria) privește interpretarea articolelor 7 și 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012[2] în cadrul „procedurii de opoziție” austriece, care, după cum se va vedea, echivalează în esență în prezenta cauză cu o acțiune pauliană (mai precis în sensul aplicării articolului 7 din acest regulament).

2. Se pare că, în jurul anilor 150-125 î.Hr., un pretor pe nume Paulus a autorizat pentru prima dată o acțiune care permitea creditorului să atace orice acte realizate în mod fraudulos și în dezavantajul său de către debitor, acțiune cunoscută ulterior sub denumirea de acțiune pauliană[3]. Articolul 1167 din capitolul I din „Code Napoléon” francez cuprinde prima normă codificată referitoare la „acțiunea pauliană”, care prevede că creditorii „peuvent aussi, en leur nom personnel, attaquer les actes faits par leur débiteur en fraude de leurs droits”[4].

1 Limba originală: engleza.

2 Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles I reformat”).

3 A se vedea Concluziile avocatului general Bobek prezentate în cauza Feniks [C-337/17, EU:C:2018:487, punctul 2, care fac trimitere la Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza Deko Marty Belgium (C-339/07, EU:C:2008:575, punctele 24-26)].

4 Pretelli, I., „Cross-border credit protection against fraudulent transfers of assets: *actio pauliana* in the conflict of laws”, *Yearbook of private international law*, vol. XIII/2011 (2012), p. 590. Acel articol din Codul civil francez a fost înlocuit în anul 2016 prin articolul 1341-2: „Le créancier peut aussi agir en son nom personnel pour faire déclarer inopposables à son égard les actes faits par son débiteur en fraude de ses droits, à charge d'établir, s'il s'agit d'un acte à titre onéreux, que le tiers cocontractant avait connaissance de la fraude”.

3. Prezenta trimitere a fost formulată în contextul „procedurii de opoziție” prevăzute la articolul 232 din Exekutionsordnung (Codul austriac de executare silită, denumit în continuare „EO”), în cadrul unui litigiu care a luat naștere în legătură cu distribuirea sumelor de bani obținute din licitația publică a unui imobil dispusă de instanță. Acțiunea are ca părți comercianții Norbert Reitbauer, Dolinschek GmbH, B.T.S. Trendfloor Raumausstattungs-GmbH, Elektrounternehmen K. Maschke GmbH, Klaus Egger și Arhitekt DI Klaus Egger Ziviltechniker GmbH (denumiți în continuare „reclamanții”), pe de o parte, și Dr. Enrico Casamassima (avocat, denumit în continuare „pârâtul”), pe de altă parte. Reclamanții susțin că creanța lor asupra veniturilor obținute din vânzare are prioritate față de creanța pârâtului și că instanța austriacă are competența de a statua în temeiul Regulamentului Bruxelles I reformat.

4. Deși instanța de trimitere a adresat întrebări preliminare în legătură cu articolul 24 punctele 1 și 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat, am ajuns la concluzia că articolul 7 din acest regulament este mai degrabă cel care poate furniza temeiul juridic pentru stabilirea competenței instanței de trimitere din prezenta cauză.

I. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Regulamentul Bruxelles I reformat

5. Capitolul II din acest regulament, intitulat „Competența”, cuprinde în special secțiunea 1 („Dispoziții generale”) și secțiunea 2 („Competențe speciale”). Articolul 4 alineatul (1), care poate fi găsit în secțiunea 1, prevede că, „[s]ub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru”.

6. Potrivit articolului 7 punctul 1 litera (a), care poate fi găsit în secțiunea 2 din același regulament, „[o] persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru: […] în materie contractuală, în fața instanțelor de la locul de executare a obligației în cauză”.

7. Articolul 24 punctele 1 și 5 prevede:

„Următoarele instanțe dintr-un stat membru au competență exclusivă, indiferent de domiciliul părților:

1. în materie de drepturi reale imobiliare sau de închiriere a unor imobile, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul.

[…]

5. în ceea ce privește executarea hotărârilor, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia a fost sau urmează să fie executată hotărârea.”

B. Dreptul austriac

8. În ceea ce privește natura procedurii de opoziție prevăzute la articolul 232 din EO, distribuirea sumelor de bani rezultate din vânzarea silită a unui bun trebuie să fie negociată într-o ședință; în acest scop, creditorii sunt obligați să își înregistreze creanțele cu privire la distribuirea veniturilor și să furnizeze documente justificative. În cadrul ședinței, se examinează acuratețea și ordinea de prioritate a

creanțelor. Creditorii și debitorul se pot opune luării în considerare a anumitor creanțe. Opoziția poate privi acuratețea creanței și, eventual, data scadenței întregii creanțe sau a unei părți a acesteia, garanția oferită în raport cu bunul real și rangul înscrierii creanței în cartea funciară, precum și, în special, validitatea garanției dobândite.

9. În măsura în care este relevant în prezenta cauză, Anfechtungsordnung (Codul austriac privind acțiunea revocatorie, care constituie dispoziția austriacă referitoare la acțiunea pauliană, denumit în continuare „AnfO") prevede că creditorul dispune de un drept de revocare în cazul în care procedura de executare silită îndreptată împotriva bunurilor debitorului nu a acoperit sau nu ar acoperi în întregime creanțele creditorului, iar procedura de revocare oferă posibilitatea satisfacerii creanțelor. Acțiunea revocatorie poate fi inițiată pentru motive de intenție frauduloasă sau de risipire a bunurilor de către debitor, inclusiv pentru motive de încheiere a unor acte de dispoziție cu titlu gratuit. În cazul în care actul juridic este încheiat de debitor cu scopul de a-și plasa creditorii într-o poziție de dezavantaj, iar cealaltă parte cunoaște acest lucru, termenul de prescripție al dreptului de a contesta acest act este de zece ani, iar în celelalte cazuri de doi ani. Contestarea unui act nu este împiedicată pentru motivul că s-a obținut un titlu executoriu al actului care urmează să fie contestat sau că actul respectiv a fost valorificat pe calea executării silite.

II. Litigiul principal și întrebările preliminare

10. În această cauză, se solicită Curții să stabilească dacă procedura legală denumită „procedură de opoziție" în cadrul EO intră în domeniul de aplicare al articolului 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat, atunci când o astfel de procedură se referă la un dezacord între creditorii concurenți în legătură cu distribuirea sumelor de bani obținute în urma vânzării la licitație publică a unui imobil dispuse de o instanță.

11. Mai precis, instanța de trimitere adresează întrebările în contextul în care, în „procedura de opoziție", se susține că creanța creditorului A (pârâtul, domnul Casamassima), care ia naștere dintr-un contract de împrumut garantat printr-o garanție reală imobiliară și care concurează cu o altă creanță a creditorilor B (reclamanții Reitbauer și alții), este nevalidă ca urmare a tratamentului preferențial (ilicit) de care beneficiază creditorul A. Această obiecție este asemănătoare cu ceea ce este cunoscut în temeiul dreptului austriac ca fiind o acțiune revocatorie („Anfechtungsklage").

12. În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, instanța de trimitere întreabă dacă aceeași procedură de opoziție intră în domeniul de aplicare al articolului 24 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat.

13. Situația de fapt poate fi rezumată după cum urmează, pe baza a ceea ce este prezentat în decizia de trimitere.

14. Pârâtul și doamna Isabel C. (denumită în continuare „debitoarea") au reședința în Roma, Italia, și au locuit împreună, cel puțin până în primăvara anului 2014. În anul 2010, aceștia au achiziționat un imobil în orașul Villach din Austria, iar debitoarea a fost înregistrată în cartea funciară ca fiind unicul proprietar. În decizia de trimitere se precizează, fără a se furniza explicații suplimentare, că au fost încheiate contracte de lucrări importante de renovare a imobilului între debitoare și reclamanți, aceste contracte fiind încheiate cu „participarea" pârâtului.

15. Deoarece costurile lucrărilor de renovare au depășit cu mult bugetul inițial, plățile către reclamanți au fost sistate. Prin urmare, începând cu anul 2013, reclamanții au fost implicați în proceduri judiciare desfășurate în Austria împotriva debitoarei; la începutul anului 2014, a fost pronunțată prima hotărâre în favoarea reclamanților, căreia i-au urmat și altele. Debitoarea a formulat apel împotriva acestor hotărâri.

16. La 7 mai 2014, în Italia, în fața unei instanțe din Roma, debitoarea a recunoscut creanța invocată de pârât împotriva sa în legătură cu un contract de împrumut, care se ridica la valoarea de 349 772,95 EUR [5] și s-a obligat să plătească acestuia din urmă suma menționată în termen de cinci ani în temeiul unei tranzacții judiciare. În plus, debitoarea s-a obligat să înscrie o ipotecă asupra imobilului din Villach (Austria) pentru a garanta creanța pârâtului.

17. La 13 iunie 2014, un (nou) certificat de recunoaștere a datoriei și de constatare a garanției imobiliare a fost întocmit în temeiul legislației austriece, în Viena, de către un notar austriac pentru a garanta acordul de mai sus (prima garanție). Cu ajutorul acestui certificat, la 18 iunie 2014, a fost constituită garanția asupra imobilului situat în Villach.

18. Hotărârile pronunțate în favoarea reclamanților nu au devenit executorii decât după această dată. Garanțiile deținute de reclamanți asupra imobilului debitoarei, obținute pe calea procedurii judiciare de executare silită (a doua garanție) sunt astfel inferioare ca rang primei garanții contractuale constituite în favoarea pârâtului.

19. La 3 septembrie 2015, instanța din Roma a confirmat că tranzacția judiciară din 7 mai 2014 constituia un titlu executoriu european [6].

20. Pentru a valorifica garanția, în luna februarie a anului 2016, pârâtul a solicitat instanței de trimitere [Bezirksgericht Villach (Tribunalul Districtual din Villach, Austria)] să pronunțe o hotărâre împotriva debitoarei, prin care să se dispună vânzarea la licitație publică a imobilului din Villach. Acesta din urmă a fost scos la licitație în toamna anului 2016 pentru suma de 280 000 EUR. Ordinea înscrierilor în cartea funciară arată că veniturile obținute în urma licitației ar reveni aproape în totalitate pârâtului, ca urmare a constituirii primei garanții (înregistrată în temeiul dreptului austriac în luna iunie a anului 2014).

21. În scopul de a preveni acest lucru, în luna iunie a anului 2016, reclamanții au introdus o acțiune revocatorie („Anfechtungsklage”) în fața Landesgericht Klagenfurt (Tribunalul Districtual din Klagenfurt, Austria) împotriva pârâtului și a debitoarei. Acțiunea a fost respinsă de această instanță „ca urmare a lipsei de competență internațională, având în vedere faptul că domiciliul [debitoarei și al pârâtului]” se afla în afara Austriei. În iulie 2017, această decizie a devenit definitivă.

22. În paralel, în cadrul ședinței din 10 mai 2017 desfășurate în fața instanței de trimitere [Bezirksgericht Villach (Tribunalul Districtual din Villach)], reclamanții au formulat o opoziție referitoare la distribuirea sumelor de bani rezultate în urma licitației publice a imobilului și, ulterior, au inițiat o procedură de opoziție împotriva pârâtului, astfel cum se prevede în EO.

23. În cadrul acestei proceduri de opoziție, reclamanții urmăresc să obțină constatarea faptului că decizia referitoare la distribuirea către pârât a sumei de 279 980,43 EUR nu este validă din punct de vedere juridic, în măsura în care: (i) debitoarea a introdus împotriva pârâtului o acțiune în despăgubire [7] având cel puțin aceeași valoare ca cea a creanței care a luat naștere din contractul de împrumut, ceea ce a avut drept rezultat stingerea creanței (aceștia susțin că debitoarea a confirmat că

5 Pârâtul a explicat că această sumă reprezintă rezultatul unei compensări a creanțelor. Debitoarea a solicitat pârâtului să îi plătească suma de 70 000 EUR pentru orele suplimentare. Ulterior, în cadrul unei proceduri desfășurate în Italia, acesta din urmă a solicitat celei dintâi plata unei sume de aproximativ 380 000 EUR pentru achiziția imobilului și pentru lucrări. Potrivit pârâtului, imobilul ar fi aparținut doar *în mod formal* debitoarei, care a fost înregistrată ca proprietar unic, însă fondurile au fost asigurate de către pârât. În sfârșit, cele două părți au ajuns la un acord prin care pârâtul ar fi obținut suma de bani cheltuită pentru achiziția imobilului și ar fi plătit (parțial) debitoarea pentru orele suplimentare, suma restantă ridicându-se la valoarea de 349 722,95 EUR.

6 Potrivit Regulamentului (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European pentru creanțele necontestate (JO 2004, L 143, p. 15, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 3).

7 Reclamanții susțin că, la 21 iulie 2015, debitoarea a introdus în fața tribunalului civil din Roma o acțiune având ca obiect obținerea de despăgubiri în valoare de 517 340 de euro din partea pârâtului. Prin urmare, „aceste împrejurări demonstrează că creanța acestuia din urmă, care a fost garantată printr-o garanție, nu mai exista”.

pârâtul a plasat comenzi reclamanților fără cunoștința și acordul acesteia) și (ii) înscrisul de recunoaștere a datoriei și certificatul de constatare a garanției reale imobiliare din luna iunie a anului 2014 au fost întocmite ca o simplă formalitate și în scopul de a devansa reclamanții într-o procedură de executare silită a imobilului și de a împiedica finalizarea acestei proceduri.

24. Pârâtul a invocat excepția necompetenței în ceea ce privește procedura de opoziție. Reclamanții susțin că instanța de trimitere este competentă în temeiul articolului 24 din Regulamentul Bruxelles I reformat.

25. În acest context, Bezirksgericht, Villach (Tribunalul Districtual din Villach) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„[1)] Articolul 24 punctul 5 din [Regulamentul Bruxelles I reformat] trebuie interpretat în sensul că opoziția prevăzută la articolul 232 din [EO], care poate fi exercitată în cazul neînțelegerilor privind distribuirea sumelor de bani rezultate în urma vânzării la licitație publică dispuse de instanță, intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții,

chiar și atunci când acțiunea unui creditor care beneficiază de o garanție împotriva altui creditor care beneficiază de o garanție

a) se întemeiază pe excepția că creanța garantată a acestuia s-a stins ca urmare a cererii reconvenționale a debitoarei prin care solicită despăgubiri și,

b) în plus, se întemeiază – la fel ca acțiunea revocatorie – pe excepția că instituirea dreptului de garanție pentru această creanță nu produce efecte din cauza preferinței de care beneficiază creditorul?

[2)] În cazul în care răspunsul la prima întrebare este negativ:

Articolul 24 punctul 1 din [Regulamentul Bruxelles I reformat] trebuie interpretat în sensul că opoziția prevăzută la articolul 232 din [EO], care poate fi exercitată în cazul neînțelegerilor privind distribuirea sumelor de bani rezultate în urma vânzării la licitație publică dispuse de instanță, intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții,

chiar și atunci când acțiunea unui creditor care beneficiază de o garanție împotriva altui creditor care beneficiază de o garanție

a) se întemeiază pe excepția că creanța garantată a acestuia s-a stins ca urmare a cererii reconvenționale a debitoarei prin care solicită despăgubiri și,

b) în plus, se întemeiază – la fel ca acțiunea revocatorie – pe excepția că instituirea dreptului de garanție pentru această creanță nu produce efecte din cauza preferinței de care beneficiază creditorul?”

26. Reclamanții, pârâtul, guvernele portughez și elvețian, precum și Comisia Europeană au prezentat Curții observații scrise. În ședința din 16 ianuarie 2019, părțile de mai sus, cu excepția celor două guverne, au prezentat argumente orale.

III. Analiză

A. Rezumatul argumentelor părților

27. Reclamanții susțin în esență că este posibil să se invoce competența în ceea ce privește executarea hotărârilor, în temeiul articolului 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat sau, în caz contrar, în temeiul articolului 24 punctul 1 din acest regulament, printre altele ca urmare a faptului că procedura de opoziție prezintă o strânsă legătură cu procedura de executare.

28. Pârâtul susține în esență că articolul 24 punctul 5 din acest regulament nu se aplică acțiunii în cauză. Acesta susține că între acțiune și măsurile de executare silită oficiale nu există nicio legătură directă și că se urmărește examinarea pe fond a garanției reale constituite în favoarea pârâtului. Prin natura sa, acțiunea introdusă este echivalentă cu o acțiune revocatorie, iar Curtea s-a pronunțat deja în sensul că această competență nu este aplicabilă acțiunilor revocatorii [8]. Prin urmare, acest lucru trebuie să fie valabil și în cazul în care acțiunea revocatorie se exercită pe calea unei opoziții invocate împotriva distribuirii și pe calea unei proceduri de opoziție aferente. În plus, articolul 24 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat nu este aplicabil, întrucât în cadrul procedurii de opoziție nu există legătura cu locul în care este situat imobilul în litigiu (procedura de opoziție a avut loc numai după ce bunul imobil a fost scos la licitație publică de către instanță).

29. Guvernul portughez și Comisia susțin în esență că, din Hotărârea din 4 iulie 1985, AS Autoteile (220/84, EU:C:1985:302), din Hotărârea din 10 ianuarie 1990, Reichert și Kockler (denumită în continuare „Hotărârea Reichert I”, C-115/88, EU:C:1990:3), precum și din Hotărârea din 16 noiembrie 2016, Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881), rezultă că domeniul de aplicare al articolului 24 punctele 1 și 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat nu vizează și procedura opoziției în discuție în prezenta cauză.

30. Guvernul elvețian susține în esență că procedura de opoziție face parte din cadrul procedurii de executare și intră astfel în domeniul de aplicare al articolului 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat. În cazul în care și această acțiune ar fi considerată ca reprezentând o acțiune pauliană, atunci problema competenței ar trebui să fie abordată separat. Având în vedere răspunsul afirmativ la prima întrebare, acest guvern consideră că a doua întrebare este lipsită de relevanță.

B. Apreciere

1. Observații preliminare

31. În primul rând, în observațiile sale, pârâtul a propus Curții să răspundă la o întrebare preliminară suplimentară. Această cerere nu poate fi admisă în măsura în care numai instanța de trimitere este competentă să constate și să aprecieze situația de fapt a litigiului principal cu care este sesizat, precum și să interpreteze și să aplice dreptul național [9]. Părțile nu pot schimba conținutul întrebărilor pe care instanța de trimitere decide să le adreseze Curții [10] și nu revine acesteia din urmă sarcina de a examina alte întrebări preliminare adresate de părțile din litigiul principal [11]. În timp ce aceste părți sunt libere să propună întrebări preliminare instanței de trimitere, aceasta din urmă nu este obligată să țină cont de astfel de solicitări atunci când adresează Curții o trimitere.

8 Hotărârea din 26 martie 1992, Reichert și Kockler (denumită în continuare „Hotărârea Reichert II”, C-261/90, EU:C:1992:149).

9 Hotărârea din 11 septembrie 2008, Eckelkamp și alții (C-11/07, EU:C:2008:489, punctul 32 și jurisprudența citată).

10 Hotărârea din 6 octombrie 2015, T-Mobile Czech Republic și Vodafone Czech Republic (C-508/14, EU:C:2015:657, punctul 28 și jurisprudența citată).

11 A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Belgian Electronic Sorting Technology (C-657/11, EU:C:2013:516, punctul 31), și Hotărârea din 8 iunie 2016, Hünnebeck (C-479/14, EU:C:2016:412, punctul 36 și jurisprudența citată).

32. În al doilea rând, pare să existe un anumit dezacord între părți referitor la ce anume constituie garanția relevantă în litigiu în procedura principală. Părțile au părut să susțină în cadrul ședinței că aceasta constituia fie acordul încheiat în Italia între pârât și debitoare, fie actul întocmit de notarul austriac referitor la acest acord. Din decizia de trimitere rezultă însă în mod clar că certificatul de constatare a garanției întocmit în Viena de notarul austriac între pârât și debitoare este cel care a stat la baza înscrierii garanției asupra imobilului din Villach. Această garanție a fost constituită la 18 iunie 2014. Hotărârile pronunțate în favoarea reclamanților nu au devenit executorii decât după această dată. Tranzacția judiciară din 7 mai 2014 a fost confirmată drept titlu executoriu european la 3 septembrie 2015, adică la un an după constituirea garanției asupra imobilului.

33. Instanța de trimitere invită Curtea să examineze în esență dacă normele de competență exclusivă prevăzute la articolul 24 punctele 1 și 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat trebuie să fie stabilite, în raport cu „procedura de opoziție”, în funcție de acțiune în ansamblul său sau pe baza obiecțiilor concrete și individuale invocate.

34. După cum vom explica în analiza pe care o vom efectua mai jos, articolul 24 punctele 1 și 5 din acest regulament nu este aplicabil în prezenta cauză. Cu toate acestea, am ajuns la concluzia că articolul 7 punctul 1 din același regulament este în realitate cel care poate furniza temeiul juridic al competenței de care dispune instanța de trimitere în prezenta cauză.

2. Prima întrebare preliminară [articolul 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat]

35. Susținem (la fel cum procedează și Comisia) că a considera procedura de opoziție *în ansamblu* ca fiind o procedură legată de executarea hotărârilor nu ar fi compatibil cu caracterul derogatoriu al competenței exclusive prevăzute la articolul 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat, în măsura în care conținutul acestei proceduri poate să varieze în mod considerabil, iar acestea pot cuprinde solicitări care sunt foarte diverse.

36. Nu în ultimul rând, acest lucru este valabil ca urmare a faptului că dispoziția amintită nu trebuie să fie interpretată într-un sens mai larg decât cel care este impus de obiectivul acesteia [Hotărârea din 26 martie 1992, Reichert/Dresdner Bank (Hotărârea Reichert II), C-261/90, EU:C:1992:149, punctul 25].

37. Este adevărat că acțiunea din procedura principală este introdusă în contextul distribuirii sumelor de bani rezultate în urma unei licitații publice dispuse de instanță, iar scopul final al reclamanților este acela de a obține satisfacerea creanțelor lor din veniturile obținute din această licitație publică. Totuși, acest lucru nu înseamnă că există o legătură strânsă automată cu „recurgerea la forță, la constrângere sau la deposedarea de bunuri mobile și imobile în scopul asigurării executării efective a hotărârilor și a actelor autentice”, astfel cum se impune prin Hotărârea din 26 martie 1992, Reichert/Dresdner Bank (Hotărârea Reichert II, C-261/90, EU:C:1992:149, punctele 26 și 27) și prin raportul Jenard [12].

38. Prin urmare, pentru a stabili o astfel de legătură strânsă (și competența exclusivă), este necesar să se examineze fiecare acțiune în parte. Cu alte cuvinte, raportarea în mod global și abstract la tipul acțiunii trebuie să fie respinsă în prezenta cauză, în măsura în care acest lucru reprezintă singurul mod în care este posibil să se respecte spiritul și obiectivul acestei derogări.

12 Raportul întocmit de domnul P. Jenard privind Protocoalele din 3 iunie 1971 referitoare la interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 29 februarie 1968 privind recunoașterea reciprocă a societăților și a persoanelor juridice și a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1979, C 59, p. 66).

a) Prima obiecție ridicată de reclamanți

39. Reclamanții susțin că creanța care rezultă din contractul de împrumut, care a fost garantat printr-o ipotecă, nu mai exista ca urmare a compensării cu o creanță invocată de debitoare, aferentă unor despăgubiri pretinse din partea pârâtului. Verificarea fondului acestei obiecții ar obliga însă instanța de trimitere să efectueze o examinare care s-ar îndepărta considerabil de aspectele referitoare la desfășurarea licitației publice dispuse de instanță ca atare.

40. O astfel de situație ar fi comparabilă cu cea examinată în Hotărârea AS Autoteile [13], în care Curtea a respins argumentul potrivit căruia o parte – în cadrul unei cereri de opoziție la executare formulate în fața instanțelor statului contractant în care urmează să aibă loc executarea – poate să invoce o compensare între dreptul a cărui executare se solicită și o creanță asupra căreia instanțele din respectivul stat nu ar avea nicio competență să se pronunțe dacă aceasta ar fi invocată în mod independent. Curtea s-a întemeiat pe sistemul convenției [14] și pe caracterul derogatoriu al articolului 16 din aceasta și a hotărât că acțiunea în cauză era contrară repartizării competențelor între instanța de la domiciliul pârâtului și instanțele de la locul de executare.

41. O astfel de situație este comparabilă cu cea din prezenta cauză, în care o cerere de compensare are în vedere o datorie care trebuie executată, în lipsa competenței internaționale a instanței de executare în ipoteza în care cererea de compensare ar fi formulată în mod independent (cu alte cuvinte ar face obiectul unei acțiuni independente).

42. Extinderea competenței exclusive internaționale la o astfel de cauză – care privește drepturile de creanță sau drepturile de natură delictuală *prima facie* independente de cererea de executare silită – ar depăși ceea ce este cerut de obiectivul dispoziției în cauză.

43. În consecință, prima obiecție nu justifică existența competenței exclusive a instanței de trimitere în temeiul articolului 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat.

b) A doua obiecție ridicată de reclamanți

44. Această obiecție se referă la actul notarial de recunoaștere a datoriei întocmit la 13 iunie 2014. În acest context, reclamanții par să conteste documentul pe care s-a întemeiat licitația publică dispusă de instanță, însă nu contestă modul în sine în care autoritățile de executare au procedat. Prin urmare, este posibil să se traseze o paralelă cu Hotărârea din 26 martie 1992, Reichert și Kocker/Dresdner Bank („Hotărârea Reichert II”, C-261/90, EU:C:1992:149).

45. La punctul 28 din această hotărâre, Curtea a statuat că o acțiune precum acțiunea pauliană exercitată în temeiul dreptului francez are ca scop să protejeze interesele creditorilor, însă „nu vizează soluționarea unei contestații referitoare la «recurgerea la forță, la constrângere sau la deposedarea de bunuri mobile și imobile în scopul asigurării executării efective a hotărârilor și a actelor autentice» și nu intră, prin urmare, în domeniul de aplicare al articolului 16 punctul 5 din convenție”.

46. Având în vedere considerațiile de mai sus, articolul 24 punctul 5 din Regulamentul Bruxelles I reformat [care corespunde în esență articolului 16 punctul 5 din convenție] trebuie să fie interpretat în sensul că procedura de opoziție exercitată în temeiul articolului 232 din EO nu intră ca atare în domeniul de aplicare al articolului 24 punctul 5. În schimb, trebuie să se examineze fiecare obiecție în parte. Obiecțiile referitoare la inexistența unei creanțe care stă la baza unei licitații publice dispuse de

13 Hotărârea din 4 iulie 1985 (220/84, EU:C:1985:302). La punctul 13, Curtea a analizat aspectul „dacă, cu ocazia unei proceduri de executare, o parte poate invoca, pe cale de excepție, o creanță asupra căreia instanțele statului contractant al locului de executare nu ar avea competența de a statua dacă această creanță ar face obiectul unei acțiuni independente”.

14 Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1978, L 304, p. 36, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3).

instanță și cele referitoare la invaliditatea constituirii garanției reale pentru respectiva creanță în temeiul unui contract de împrumut nu prezintă o legătură suficient de strânsă cu procedura de executare silită (chiar instanța de trimitere are în vedere o astfel de concluzie la punctul 45 din decizia de trimitere) și nu pot justifica existența unei competențe exclusive în temeiul articolului 24 punctul 5.

3. A doua întrebare preliminară (articolul 24 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat)

47. În cazul în care răspunsul la prima întrebare ar fi negativ, instanța de trimitere dorește să afle dacă competența exclusivă poate fi justificată în temeiul articolului 24 punctul 1.

48. Suntem de acord cu Comisia că același raționament trebuie să se aplice în mod necesar și celei de a doua întrebări preliminare, având în vedere că și competența exclusivă prevăzută la articolul 24 punctul 1 constituie o derogare de la principiul general.

49. Caracterul excepțional al interpretării stricte a fost readus în discuție recent în Hotărârea din 16 noiembrie 2016, Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881, punctele 27-34), în care Curtea a hotărât în esență că, într-o situație în care acțiunea principală implică mai multe obiecții, examinarea trebuie să se efectueze în raport cu fiecare obiecție în parte și nu trebuie să se bazeze pe tipul de acțiune în general.

50. Prin urmare, în conformitate cu argumentele prezentate în analiza primei întrebări adresate (care, în esență, pot fi transpuse aici), examinarea efectuată în temeiul articolului 24 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat trebuie să aibă în vedere fiecare obiecție în parte.

51. Facem din nou referire la Hotărârea Schmidt menționată mai sus (punctul 34): „nu este suficient ca acțiunea să privească un drept real imobiliar sau să aibă o legătură cu un imobil pentru a antrena competența instanței din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul”.

52. Reclamanții urmăresc pronunțarea unei hotărâri prin care sumele de bani rezultate din licitația publică dispusă de instanță să nu fie plătite (în întregime) pârâtului. Potrivit instanței de trimitere, „principala problemă [este] dacă și în ce măsură creditorul pârât participă la distribuire”. În această privință, acțiunea se întemeiază pe două obiecții: (i) cea privind datoria/creanța de bază – potrivit căreia creanța care rezultă dintr-un contract de împrumut s-a stins și (ii) cea privind garanția reală de bază – potrivit căreia constituirea unei garanții pentru această creanță în temeiul unui contract de împrumut a fost făcută cu intenția de a frauda.

a) Prima obiecție ridicată de reclamanți

53. Din cuprinsul punctului de mai sus rezultă că prima obiecție este lipsită de caracter *in rem* în prezenta cauză, dat fiind că ceea ce se dezbate este existența drepturilor între debitoare și pârât. Acest drept a stat la baza constituirii de către pârât a garanției reale în litigiu și a procedurii de executare silită care a urmat.

54. Este adevărat că existența creanței și a dreptului care a stat la baza acesteia au servit ca bază pentru constituirea garanției reale și a procedurii de executare silită aferente. Cu toate acestea, astfel cum a subliniat Comisia, în cadrul acestei obiecții, dreptul real nu constituie nici motivul principal al acțiunii, nici obiectul procedurii. Nu este necesară o analiză specifică a situației de fapt pentru a stabili dacă creanța creditorului pârât față de debitoare s-a stins. Nu este necesară nici aplicarea normelor și a uzanțelor locului în care se află bunul imobil (care reprezintă singura împrejurare care ar justifica existența competenței exclusive). Examinarea primei obiecții nu are decât un efect automat asupra constituirii garanției reale și asupra procedurii de executare silită, însă nu constituie motivul principal al acțiunii.

b) A doua obiecție ridicată de reclamanți

55. Reclamanții pun în discuție validitatea constituirii primei ipoteci în favoarea pârâtului. Din decizia de trimitere reiese că această obiecție trebuie considerată drept o acțiune pauliană. În acest sens, trebuie făcută în mod necesar o paralelă cu Hotărârea din 10 ianuarie 1990, Reichert și Kockler („Hotărârea Reichert I”, C-115/88, EU:C:1990:3, punctul 12).

56. În această hotărâre, Curtea a statuat că „acțiunea pauliană [franceză] își găsește totuși temeiul în dreptul de creanță, drept personal al creditorului față de debitorul său, și are ca obiect să protejeze dreptul de gaj de care poate dispune primul asupra patrimoniului celui de al doilea. În cazul în care este admisă, efectul acesteia este să facă inopozabil creditorului care o formulează actul de dispoziție încheiat de debitor în frauda drepturilor sale”.

57. Reclamanții susțin că constituirea garanției în raport cu creanța în litigiu a fost efectuată în scopul fraudulos de a înlătura posibilitatea lor de a valorifica imobilul în litigiu.

58. Cu toate acestea, examinarea chestiunii dacă sunt îndeplinite condițiile exercitării unei acțiuni pauliene nu presupune o apreciere strâns legată de imobilul din Villach, care ar justifica în sine aplicarea competenței exclusive [Hotărârea din 16 noiembrie 2016, Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881)].

59. Chiar dacă acțiunea are o anumită legătură cu imobilul menționat și cu dreptul conex de punere sub sechestru al acestuia din urmă, aceste elemente de legătură nu sunt suficient de puternice încât să stabilească existența unei competențe exclusive în temeiul articolului 24 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat.

60. În consecință, această dispoziție nu este aplicabilă unui litigiu precum cel din procedura principală.

61. Acestea fiind spuse, considerăm că, pentru a furniza instanței de trimitere un răspuns care să fie util pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată, Curtea trebuie să examineze și posibila aplicabilitate în prezenta cauză a articolului 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat[15] (care vizează materia contractuală).

4. Articolul 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat

62. Este adevărat că instanța de trimitere nu solicită în mod expres Curții să se pronunțe cu privire la alte norme de competență prevăzute în acest regulament.

63. Cu toate acestea, „împrejurarea că, pe plan formal, o instanță națională a formulat cererea sa preliminară făcând trimitere la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să furnizeze acestei instanțe toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă respectiva instanță s-a referit sau nu s-a referit la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului”[16].

15 Conform Hotărârii din 28 iunie 1978, Simmenthal (70/77, EU:C:1978:139, punctul 57).

16 Hotărârea din 29 septembrie 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, punctul 43).

64. Având în vedere că, în special în Hotărârile Reichert I și Reichert II [17], Curtea a hotărât că acțiunea pauliană nu intră nici în domeniul de aplicare al articolului 16 punctul 1 din convenție (care corespunde în esență articolului 24 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat), nici în cel al articolului 5 punctul 3, al articolului 16 punctul 5 (care, în prezent, corespunde în esență articolului 24 punctul 5 din regulamentul menționat) și nici în cel al articolului 24 din convenție, trebuie să recunoaștem fie că principiul *actor sequitur forum rei* nu admite nicio excepție în cazurile referitoare la acțiunea pauliană, fie că singura competență alternativă este *forum contractus* în temeiul articolului 5 punctul 1 din Convenția de la Bruxelles [18] (în prezent, articolul 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat) – din sistemul acestui regulament rezultă că, dacă articolul 24 din acesta (competența exclusivă) nu este aplicabil, atunci am putea să avem în vedere articolul 7 din acesta (competențe speciale).

65. Considerăm că cea de a doua alternativă este cea corectă.

66. De exemplu, această abordare a fost deja susținută de instanțele supreme naționale [cum ar fi Corte di cassazione italiană, care a permis unei părți (doamna Corkran) să atace contractul prin care debitorul și fostul său soț au vândut un bun imobil situat în Italia unei societăți înregistrate în Insulele Virgine Britanice] [19].

67. Este important faptul că, în cursul prezentei proceduri desfășurate în fața Curții și anterior desfășurării ședinței în prezenta cauză, Curtea de Justiție a susținut de asemenea această abordare în Hotărârea Feniks [20], pronunțată într-o cauză referitoare la o acțiune pauliană.

68. În această hotărâre, Curtea a hotărât că, atunci când acțiunea pauliană se întemeiază pe datorii care decurg din obligații asumate prin încheierea unui contract, creditorul poate introduce această acțiune în fața instanțelor „de la locul de executare a obligației în cauză”. În caz contrar, creditorul ar fi obligat să introducă acțiunea în fața instanțelor de la locul în care are domiciliul pârâtul, competență care ar putea eventual să nu aibă legătură cu obligațiile debitorului față de creditorul său. În acest caz, întrucât acțiunea a fost introdusă de creditor pentru a-și apăra interesele în executarea obligațiilor care decurg din contractul de lucrări de construcție, rezultă că „locul de executare a obligației în cauză” este, în temeiul acestui contract, locul în care au fost executate lucrările. Curtea a considerat că o astfel de concluzie îndeplinea obiectivul previzibilității normelor de competență, în special atunci când un profesionist care a încheiat un contract de achiziție a unui bun imobil poate – în cazul în care un creditor al celeilalte părți la respectivul contract susține că contractul împiedică în mod nejustificat îndeplinirea obligațiilor acestei alte părți față de respectivul creditor – să se aștepte în mod rezonabil să fie acționat în justiție în fața instanțelor de la locul de executare a acestor obligații.

69. Expresia „materie contractuală” nu trebuie înțeleasă ca referindu-se la modul în care raportul juridic în cauză este clasificat în dreptul național aplicabil (Hotărârea din 17 iunie 1992, Handte, C-26/91, EU:C:1992:268, punctul 10). În general, modul de redactare a articolului 7 punctul 1 din regulamentul menționat nu ar trebui să fie supraestimat în acest sens, având în vedere că versiunile în diferite limbi au câteodată o semnificație mai extinsă („en matière contractuelle”, în limba franceză, „in

17 Hotărârea din 10 ianuarie 1990, Reichert și Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3) și, respectiv, Hotărârea din 26 martie 1992, Reichert/Dresdner Bank (C-261/90, EU:C:1992:149).

18 Pretelli, I., *op. cit.*, p. 603. A se vedea de asemenea, în acest sens, cel de al 13-lea raport privind jurisprudența națională referitoare la Convențiile de la Lugano, emis de Borrás, A., Neophytou, I., și Pocar, F., în luna mai a anului 2012. În ceea ce privește acțiunea pauliană, a se vedea și opera citată, Göranson, U., *Actio Pauliana outside bankruptcy and the Brussels Convention, Law and Reality*, în Essays on National and International Procedural Law in Honour of Voskuil, Dordrecht, 1992, în special p. 101 și următoarele.

19 Pretelli, I., Cass. sez. Un. 7.3.2003, n. 6899, *Corkran c. Casa Napoleone Ltd e Cashin*, Rev. crit. dr. int. pr. 2003, p. 612 și următoarele.

20 Hotărârea din 4 octombrie 2018, Feniks (C-337/17, EU:C:2018:805). Având în vedere numărul mare de trimiteri la această hotărâre, vom denumi pur și simplu în continuare această hotărâre „Hotărârea Feniks”.

materia contrattuale", în limba italiană, „matters relating to a contract", în limba engleză), uneori o semnificație mai restrânsă („verbintenissen uit overeenkomst", în limba neerlandeză), iar alteori o semnificație intermediară („wenn ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag den Gegenstand des Verfahrens bilden", în limba germană) [21].

70. În prezenta cauză, reclamanții au executat lucrări de renovare a imobilului din Villach, care aparținea debitoarei, pe baza unui contract/a unor contracte încheiat/încheiate cu aceasta. Ulterior, debitoarea nu a plătit (toate) lucrările.

71. Prin urmare, întrucât există relații contractuale între reclamanți și debitoare – contracte referitoare la lucrările de renovare a imobilului (și posibil și contracte încheiate între debitoare și pârât – a se vedea, de exemplu, înscrierea ipotecii în cartea funciară), reclamanții pot invoca articolul 7 punctul 1 litera (a) din Regulamentul Bruxelles I reformat pentru a introduce o acțiune în fața instanțelor de „la locul de executare a obligației în cauză", și anume în Austria, locul unde au fost executate lucrările de renovare.

72. Este posibil ca din Hotărârea Feniks să se deducă următoarele condiții pentru ca acțiunea pauliană să se întemeieze pe o competență contractuală.

73. În primul rând, trebuie să existe o relație de natură tripartită între reclamanți și pârât. Ambii sunt creditori ai debitoarei: există, în principiu, o relație contractuală între reclamanți și debitoare, dar nu și între creditori (între reclamanți și pârât).

74. În al doilea rând, trebuie să fie vorba despre creanțe existente între reclamanți și pârât, care rezultă dintr-o încălcare a obligațiilor pe care debitoarea le-a asumat față de reclamanți. După cum a constatat Curtea la punctul 42 din Hotărârea Feniks, „atât dreptul de gaj de care dispune Feniks asupra patrimoniului debitorului său, cât și acțiunea în inopozabilitatea vânzării încheiate de acesta din urmă cu un terț *își au originea în obligațiile liber consimțite* de Coliseum față de Feniks *prin încheierea contractului*" (sublinierea noastră).

75. În al treilea rând, debitoarea trebuie să își transfere bunurile către un terț, în acest caz pârâtul. Acest lucru conduce la o pierdere/prejudiciu pentru reclamanți, care își exercită drepturile născute ca urmare a încheierii contractului cu debitoarea.

76. Avem de-a face cu obligații care decurg din contracte atunci când (pentru a cita punctul 44 din Hotărârea Feniks) „acțiunea pauliană […] este formulată în temeiul unor drepturi de creanță născute din obligații asumate prin încheierea unui contract".

77. Hotărârea Feniks nu impune (cel puțin nu în mod explicit) ca pârâtul să fi avut cunoștință de primul contract și nici intenția de a frauda. Cu toate acestea, în prezenta cauză, debitoarea avea cunoștință de terța parte și poate a existat chiar și intenția de fraudare [22], având în vedere legăturile personale și organizatorice care există între debitoare și terț (pârâtul). De fapt, deși este adevărat că informațiile de care dispune Curtea în acest sens sunt limitate, se poate sublinia, cel puțin la prima vedere, că momentul constituirii garanției între debitoare și pârât poate ridica unele îndoieli cu privire la caracterul autentic al operațiunii, întrucât se pare că obiectivul principal al acesteia (și momentul constituirii sale, care nu pare a fi întâmplător) a fost de a împiedica satisfacerea creanțelor creditorilor.

21 A se vedea Martiny, D., „*Internationale Zuständigkeit für «vertragliche Streitigkeiten»*", în Einheit und Vielfalt des Rechts: Festschrift für Reinhold Geimer zum 65. Geburtstag, 2002, p. 641 și 648, precum și Magnus, U., și Mankowski, M., *ECPIL Commentary – Volume I, Brussels Ibis Regulation*, p. 163.

22 A se vedea în acest sens prin analogie constatarea potrivit căreia, „deși instanțele naționale pot ține cont, în asemenea împrejurări, de la caz la caz și pe baza unor elemente obiective, de comportamentul abuziv sau fraudulos al persoanelor în cauză, pentru a le refuza, dacă este cazul, beneficiul prevederilor dreptului [Uniunii] invocate, aceste instanțe trebuie totodată să ia în considerare, pentru evaluarea unui asemenea comportament, obiectivele urmărite de prevederile comunitare în cauză" (Hotărârea din 9 martie 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, punctul 25).

Astfel cum au precizat reclamanții în cadrul ședinței, a existat un anumit curs al evenimentelor: mai întâi, unul dintre creditori a introdus o acțiune și exista deja un titlu executoriu în legătură cu imobilul din Villach (chiar dacă aceasta fusese respinsă în acea etapă). Abia la acel moment a fost constituită garanția în litigiu. În orice caz, este clar că pârâtul avea cunoștință despre cele menționate mai sus, precum și despre obligațiile contractuale ale debitoarei înainte de constituirea garanției.

78. Din considerațiile de mai sus rezultă că soluția pronunțată în Hotărârea Feniks poate fi transpusă în prezenta cauză.

79. Revine în cele din urmă instanței de trimitere sarcina de a verifica aceste aspecte și revine, în general, reclamantului [23] (și anume părții care invocă o normă specială de competență specială în sensul articolului 7 din Regulamentul Bruxelles I reformat) sarcina de a expune faptele care justifică exercitarea competenței în temeiul articolului 7 din același regulament. În cursul ședinței, părțile au putut lua poziție cu privire la Hotărârea Feniks, iar reclamanții au susținut în special că această hotărâre susține poziția lor potrivit căreia instanța de trimitere are competența exclusivă.

80. Astfel cum a arătat în mod întemeiat Comisia în cadrul ședinței, relația tripartită pare comparabilă în ambele cazuri. Este posibil să se concluzioneze că pârâtul știa că debitoarea nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale față de reclamanți. În realitate, din documentele puse la dispoziția Curții reiese că pârâtul însuși a fost cel care a comandat executarea lucrărilor și care a avut sarcina de a le supraveghea, la fel cum, în procedura în curs de soluționare încă din anul 2013, desfășurată între reclamanți și debitoare (și anume chiar înainte de constituirea garanției, în anul 2014), pârâtul a acționat întotdeauna în calitate de martor al debitoarei.

81. Pârâtul a explicat în cursul ședinței că a existat un contract-cadru încheiat între arhitect (domnul Egger, care este unul dintre reclamanții din prezenta cauză) și debitoare, cel dintâi desfășurându-și activitatea în calitate de arhitect, dar și în calitate de antreprenor general (aceasta însemnând că, sub conducerea sa, au fost încheiate diverse contracte cu alte societăți). Aceste societăți individuale au atacat debitoarea pentru neplata facturilor. În ceea ce privește pârâtul, acesta a asigurat fondurile necesare pentru achiziționarea imobilului și pentru lucrările de renovare „și, în parte, a acționat în calitate de persoană responsabilă și a semnat contractele”.

82. Două dintre principalele obiective ale Regulamentului Bruxelles I reformat sunt, în primul rând, acela de a întări protecția juridică a persoanelor domiciliate pe teritoriul Uniunii Europene, permițând reclamanților să aibă acces ușor la instanțele în care aceștia aleg să acționeze în justiție. În al doilea rând, acest regulament urmărește să permită pârâților să prevadă în mod rezonabil instanțele în care aceștia ar putea fi acționați în justiție [24].

83. Deși suntem de acord că trebuie să evităm situația în care pârâtul se vede acționat în justiție în fața unei instanțe care nu era previzibilă în mod rezonabil pentru acesta [a se vedea considerentul (16) al Regulamentului Bruxelles I reformat și punctul 96 din prezentele concluzii], acest lucru nu este, cu siguranță, valabil în acest caz.

84. Având în vedere că, în Hotărârea Feniks, competența în materie contractuală în litigiile introduse împotriva unui terț a fost extinsă la acțiunea pauliană, chiar dacă nu exista o relație contractuală între reclamant și pârât, cunoașterea existenței unui terț ar trebui să acționeze ca un factor limitativ: la fel ca în prezenta cauză, terțul trebuie să știe că actul juridic îl obligă pe pârât să își respecte obligațiile față de debitoare și că acesta cauzează prejudicii în raport cu drepturile contractuale ale unui alt creditor al debitoarei (reclamanții).

23 Magnus, U., și Mankowski, M., *op. cit.*, p. 145.

24 Hotărârea din 19 februarie 2002, Besix (C-256/00, EU:C:2002:99, punctul 26). A se vedea Magnus, U., și Mankowski, M., *op. cit.*

85. Astfel cum rezultă din decizia de trimitere, „[o]dată cu cea de a doua excepție invocată în prezenta acțiune, reclamanții își exercită […] dreptul de revocare în cadrul unei distribuiri de bani efectuate ca parte a procedurii de executare silită împotriva pârâtului” (și anume o acțiune pauliană). Acest lucru este pe deplin comparabil cu acțiunea pauliană existentă în cauza care a dat naștere Hotărârii Feniks.

86. Prin urmare, este aplicabilă competența în materie contractuală, iar instanța de trimitere are competență.

87. Cu toate acestea, prima obiecție invocată de reclamanți constă în contestarea creanței care stă la baza constituirii garanției. Decizia de trimitere menționează acțiunea în despăgubire a debitoarei și, prin urmare, a cererii de compensare, însă nu arată în mod clar dacă această obiecție poate fi considerată la rândul ei o acțiune pauliană în temeiul dreptului național.

88. Considerăm că din cuprinsul Hotărârii Feniks rezultă că această considerație nu este decisivă în sine. Suntem de acord cu Comisia că, având în vedere că Hotărârea Feniks stabilește condițiile de aplicare a competenței în materie contractuală în contextul unui acțiuni pauliene care se întemeiază pe un contract, nu vom relua în detaliu condițiile de exercitare ale unei acțiuni pauliene în temeiul dreptului național – cel puțin pentru motivul că aceste condiții variază în mod necesar între statele membre.

89. De exemplu, acțiunea pauliană este prevăzută în sistemele juridice din numeroase state membre, însă există diferențe clare între diverse sisteme. Anumite state membre consideră că această acțiune este un instrument contractual, iar altele o consideră a fi un instrument necontractual, în timp ce în anumite state membre această acțiune este posibilă numai în cadrul procedurii de insolvență [25].

90. Prin urmare, competența în materie contractuală prevăzută de Regulamentul Bruxelles I reformat nu poate depinde de forma concretă a unei acțiuni pauliene exercitate în temeiul dreptului național. În cazul în care acțiunea pauliană ia naștere din executarea unei obligații contractuale existente între reclamanți și debitoare, competența în materie contractuală va fi aplicabilă unei acțiuni introduse împotriva unui terț căruia debitoarea i-a transferat bunurile.

91. La punctul 47 din Hotărârea Feniks, Curtea a statuat că „o astfel de concluzie răspunde obiectivului privind previzibilitatea normelor de competență, cu atât mai mult cu cât un profesionist care a încheiat un contract de cumpărare a unui imobil poate, în cazul în care un creditor al cocontractantului său invocă faptul că acest contract împiedică în mod nejustificat executarea obligațiilor acestui cocontractant față de acest creditor, să se aștepte în mod rezonabil să fie acționat în justiție în fața unei instanțe de la locul de executare a obligațiilor menționate”.

92. În această privință, este importantă cunoașterea de către pârât a existenței contractului/contractelor în cauză.

93. Trebuie subliniat faptul că considerentul (21) al Regulamentului Bruxelles I reformat are următorul conținut: „[î]n interesul administrării armonioase a justiției, este necesar să se reducă la minimum posibilitatea apariției procedurilor concurente și să se evite pronunțarea în diferite state membre a unor hotărâri ireconciliabile. Ar trebui să fie prevăzut un mecanism clar și eficace de rezolvare a cazurilor de litispendență și de conexitate, precum și de înlăturare a problemelor care decurg în urma divergențelor interne referitoare la determinarea datei la care se consideră că o cauză este pendinte. În sensul prezentului regulament, este necesar ca data în cauză să fie definită în mod independent”.

25 Potrivit Göranson, U., *op. cit.*, p. 89.

94. În cazul în care s-ar aplica Hotărârea Feniks în prezenta cauză, atunci instanța de trimitere austriacă va fi competentă și, în ceea ce privește chestiunile care se pare că sunt pendinte în fața unei instanțe italiene (mai precis acțiunea în despăgubire formulată de debitoare împotriva pârâtului), instanța italiană va fi cea care va fi competentă în această privință. Cu alte cuvinte, se pare că procedurile concurente din prezenta cauză desfășurate în două state membre diferite sunt, într-o anumită măsură, inevitabile.

95. Cu toate acestea, procedura desfășurată în Italia vizează părți care nu sunt identice cu cele vizate de procedura principală desfășurată în Austria. Prin urmare, este suficient să se afirme că nu este vorba despre existența unei legături strânse, în sensul considerentului (21).

96. În susținerea soluției prezentate mai sus, am dori să reamintim considerentul (16) al Regulamentului Bruxelles I reformat, potrivit căruia, „[î]n afară de instanța domiciliului pârâtului, ar trebui să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și acțiune sau în scopul bunei administrări a justiției. Existența unei legături strânse ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta […]”.

97. În acest sens, în cauza de față sunt prezente următoarele elemente de legătură: imobilul în litigiu este situat în Austria; lucrările relevante au fost executate, iar serviciile au fost furnizate în Austria; facturile au fost emise în Austria; procedurile de atribuire a mandatelor de executare au avut loc în Austria; actul în litigiu a fost întocmit de un notar austriac; garanția imobiliară a fost înregistrată în cartea funciară din Austria, iar procedurile de executare silită se desfășoară în Austria.

98. Într-adevăr, astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea din 19 februarie 2002, Besix (C-256/00, EU:C:2002:99, punctul 31), „[m]otivele care au determinat adoptarea normei de competență prevăzute la articolul 5 punctul 1 din convenția de la Bruxelles [care corespunde articolului 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I reformat] sunt cele legate de buna administrare a justiției și de desfășurarea eficientă a procedurilor […], instanța locului în care trebuie să fie executată obligația stipulată în contract și care stă la baza acțiunii fiind în mod normal cea mai în măsură să statueze, în special pentru motive de proximitate a litigiului și de facilitare a administrării probelor”.

99. În plus, trebuie amintit că articolul 7 din Regulamentul Bruxelles I reformat încearcă să realizeze un echilibru între interesele reclamanților și cele ale pârâtului și să le așeze la un nivel de echilibru mai echitabil, având în vedere că, în cazul în care ar exista numai articolul 4 din acest regulament, pârâtul/debitorul ar fi favorizat în mod excesiv [26].

100. În ipoteza în care s-ar considera în mod rigid că este justificată aplicarea competenței de la domiciliul pârâtului într-o cauză precum cea de față, acest lucru ar putea lăsa loc abuzurilor – în măsura în care ar fi posibil să se constituie garanții în favoarea persoanelor fizice și juridice din orice stat membru al Uniunii și să se priveze astfel creditorii de rangul pe care aceștia îl dețin în legătură cu drepturile exercitate în raport cu un imobil a cărui proprietate a fost transferată în străinătate.

101. În sfârșit, cu titlu de *obiter dictum*, ar fi interesant să se sublinieze analiza acestui punct de vedere („Schutzwürdigkeitsgesichtspunkte”), astfel cum a fost aplicată de instanțele germane în cauze precum cea de față (soluțiile privind conflictele de legi se orientează către o evaluare prealabilă a punctului de vedere care merită cel mai înalt grad de protecție): legea aplicabilă este selectată prin alegerea normei care reglementează raportul juridic care merită cea mai înaltă protecție juridică dintre cele trei raporturi juridice din cuprinsul schemei acțiunii pauliene, în scopul de a respecta principiul *nemo*

26 Ignatova, *Art. 5 Nr. 1 EuGVVO – Chancen und Perspektiven der Reform des Gerichtsstands am Erfüllungsort*, 2005, p. 71 și următoarele; Lehmann, M., în Dickinson/Lein, punctul 4.07., precum și Magnus, U., și Mankowski, M., *op. cit.*, p. 143. A se vedea și Schack, *Der Erfüllungsort im deutschen, ausländischen und internationalen Privat- und Zivilprozessrecht*, 1985, p. 104; Lehmann, M., ZZP Int. 9 (2004), p. 172 și 283.

liberalis nisi liberatus[27]. Mai precis, în dreptul material, acest lucru înseamnă protejarea creditorului, atunci când contractul a fost încheiat în mod artificial cu scopul de a-l priva de drepturile sale sau atunci când drepturile cesionarului sunt mai demne de protecție („schutzwürdig”) ca urmare a naturii gratuite a transferului. În ceea ce privește conflictul de legi, protecția celor trei subiecți implicați într-o acțiune pauliană poate fi foarte bine atinsă prin aplicarea legii în legătură cu care părțile se așteaptă cu bună-credință să fie aplicată[28].

IV. Concluzie

102. Pentru aceste motive, propunem Curții să răspundă la întrebările adresate de Bezirksgericht, Villach (Tribunalul Districtual din Villach, Austria) după cum urmează:

„1) Articolul 24 punctul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că procedura de opoziție prevăzută la articolul 232 din Codul austriac de executare silită nu intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții. În schimb, este necesar să se examineze fiecare obiecție în parte invocată de reclamanți. Obiecțiile referitoare atât la inexistența creanței care ia naștere dintr-un contract de împrumut, care stă la baza licitației publice dispuse de instanță, cât și la faptul că constituirea garanției reale imobiliare pentru această creanță în temeiul unui contract de împrumut a fost nevalidă ca urmare a tratamentului preferențial de care au beneficiat creditorii nu prezintă o legătură suficient de strânsă cu procedura de executare silită și, prin urmare, nu justifică aplicarea competenței exclusive în temeiul articolului 24 punctul 5 menționat.

2) Articolul 24 punctul 1 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie să fie interpretat în sensul că nu este aplicabil unui litigiu dintre creditori referitor la distribuirea sumelor de bani rezultate în urma vânzării la licitație publică dispuse de instanță și în care sunt invocate obiecții prin care se urmărește contestarea existenței creanței de bază și – asemănător unei acțiuni pauliene – presupusa inopozabilitate a constituirii garanției reale.

3) Cu toate acestea, într-o situație precum cea în litigiul principal, o acțiune pauliană care ia naștere din executarea unei obligații contractuale existente între reclamanți și debitor poate fi reglementată de norma de competență judiciară internațională prevăzută la articolul 7 punctul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012.”

27 Nicio persoană nu poate face liberalități, cu excepția cazului în care aceasta este liberă de datorii, de exemplu o persoană aflată în faliment nu este în poziția de a ceda bunurile sau veniturile sale. A se vedea Lipstein, K., *Principles of the conflict of laws national and international*, Haga, 1981, p. 39 și următoarele.

28 A se vedea Pretelli, I. (2012), *op. cit.*, p. 638.